

PREIZKUŠNJA ZNANJA IZ TEMELJEV EKONOMIJE
MIKROEKONOMIJA
(NOVEMBER 2003)

IME IN PRIIMEK: _____

Ustrezno obkroži: REDNI - IZREDNI študij

Izpit opravljam: 1 2 3 4 ali večkrat

Izpit se piše 90 minut. Maksimalno število točk je 100. Za pozitivno oceno je potrebno doseči 50 točk. Pri posameznem vprašanju je lahko pravilnih tudi več odgovorov. Na vprašanja odgovarjajte **kratko in jedrnat**. Uporaba nedovoljenih pripomočkov in prepisovanje se kaznuje z odvzemom izpita in negativno oceno. **VELIKO USPEHA!**

1. Tržno krivuljo povpraševanja po proizvodih monopolista lahko opišemo z enačbo $Q=30-0.5P$. Trenutna ravnotežna cena znaša 40 denarnih enot. Zaradi izkoriščanja monopolnega položaja se država odloči, da bo monopolista obdavčila. Koliko znaša nova ravnotežna cena, če se uvede davek v višini 20 denarnih enot na proizvod in predpostavljamo, da ima monopolist konstantne mejne stroške? (5)

Slika:

Izračun:

Rešitev: pri sliki je potrebno narisati primer monopolista in ustrezni premik MC navzgor zaradi davka; izračun: $P=50$.

Temelji ekonomije 1

2. Prodnukcijsko funkcijo podjetja lahko opišemo z enačbo $Q = 2K + L^2$. Celotni stroški podjetja v ravnotežju znašajo 30 denarnih enot.

a) Donosi obsega so **naraščajoči** / **padajoči** / **konstantni**. Ustrezno obkroži.
(3)

Izračun:

Rešitev: naraščajoči

b) Tržna cena enote kapitala znaša 5 denarnih enot, tržna cena enote dela pa 10 denarnih enot. Podjetje bo v ravnotežju zaposlilo ____ enot kapitala in ____ enot dela. Ustrezno dopolni.
(4)

Slika:

Izračun:

Rešitev: slika je standardna (poglejte npr. str.141 v knjigi); rešitev: $L=2$; $K=2$

3. Uporaba znanstvene metodologije v ekonomiji je povzročila členitev ekonomske teorije. Kako lahko torej razčlenimo ekonomsko teorijo?
(5)

Rešitev: množica definicij, množica predpostavk, hipoteze in napovedi.

4. Podjetje B je edini proizvajalec usnja. Vrednost mejnega proizvoda dela v tem podjetju je določena z enačbo: $w = 1230 - 3,2L$. Podjetje je edini povpraševalec na trgu dela v kraju Baza, krivulja ponudbe dela v tem kraju pa je dana z enačbo $w = 40 + 0,1L$.

a) Koliko znaša ekonomska renta delavcev, zaposlenih v podjetju B?
(4)

Slika:

Izračun:

Rešitev: $ER=6125$

b) Koliko bi znašala ekonomska renta, v kolikor bi na trgu dela v kraju Baza vladale popolnokonkurenčne razmere?
(2)

Izračun:

Rešitev: $ER=6501.6$

5. Pojasni pojav in probleme naravnega monopola. (5)

Rešitev: pogledajte str. 204-206 v knjigi

6. Podjetje »Pisarna d.o.o« je eden izmed številnih proizvajalcev pisarniške opreme. Krivuljo dolgoročni stroškov tega podjetja in ostalih konkurentov v panogi lahko opišemo z enačbo $TC=Q^2+1$, krivuljo tržnega povpraševanja pa z enačbo $P=100-Q$.

a) Kakšna cena se bo oblikovala v panogi na dolgi rok in koliko podjetij bo v panogi? (4)

Slika:

Izračun:

Rešitev: $Q=1$, $P=2$, št. Podjetij v panogi=98.

b) Država uvede davek na pisarniško opremo, ki ga plača potrošnik. Kakšen vpliv bo imela uvedba davka na dolgoročno ravnotežje? Pojasni s sliko. (3)

Slika:

Rešitev: v kratkem obdobju pride do znižanja cene, zato podjetja ne pokrivajo vseh stroškov. Pride do izstopa podjetij iz panoge (S se premakne na levo navzgor) in novo dolgoročno ravnotežje se vzpostavi pri enaki ceni in manjšemu številu podjetij v panogi kot pred uvedbo davka.

7. Japonsko podjetje se od tradicionalnih korporacij razlikuje zlasti po dveh značilnostih: (5)

- a) _____

- b) _____

Ustrezno dopolni.

Rešitev: a) glede na horizontalno koordinacijo med zaposlenimi in delitvijo ex-post informacij med njimi

b) glede na bolj eksterno financiranje podjetij.

Temelji ekonomije 1

8. Zaradi pričakovane svetovne recesije se bo premija za diverzificirano tveganje nakupa delnic podjetja A **povečala zmanjšala se ne bo spremenila**. Ustrezno obkroži. Odgovor utemelji. (5)

Rešitev: ne bo spremenilo

9. Predpostavimo, da sta na nekem trgu le dve veliki pivovarni, ki skoraj v celoti obvladujeta trg. Pivovarni sta ocenili svoji funkciji povpraševanja z enačbama

$$Q_1(P_1, P_2) = 3.6 - 0.04 \cdot P_1 + 0.02 \cdot P_2 \text{ in } Q_2(P_1, P_2) = 3.6 - 0.04 \cdot P_2 + 0.02 \cdot P_1.$$

Obe pivovarni imata enako kratkoročno stroškovno funkcijo, in sicer:

$$TC(Q_i) = 90 + 30Q_i; i=1, 2$$

a) Izračunaj dobiček, ki ga pivovarni dosemeta, ko si konkurirata s ceno. (4)

Slika:

Izračun:

Rešitev: $P_1=P_2=80$; $Q_1=Q_2=2$; $PI_1=PI_2=10$

b) Izračunaj dobiček obeh pivovarn, če si konkurirata s količino. (4)

Slika:

Izračun:

Rešitev: $P_1=P_2=105$; $Q_1=Q_2=1.5$; $PI_1=PI_2=22,5$

10. Ana del svojega dohodka nameni za potrošnjo hrane in oblek. Če troši več obleke kot hrane je mejna stopnja nadomestljivosti dodatne enote obleke za enoto hrane 0, v nasprotnem primeru pa -2 . Nariši njene indiferenčne krivulje. (5)

Slika:

Rešitev: če nanašamo hrano na x os in obleko na y os, je indif. krivulja vodoravna, če je potrošnja obleke večja od potrošnje hrane; drugače pa je premica z naklonom (-2).

Temelji ekonomije 1

11. Obkroži pravilno trditev. (5)

V območju, kjer ima krivulja ponudbe dela negativen naklon, je:

- a) prosti čas Giffenova dobrina;
- b) učinek dohodka večji od učinka substitucije;
- c) učinek dohodka manjši od učinka substitucije;
- d) potrošnja Giffenova dobrina
- e) Nič od navedenega.

Rešitev: B

12. Andraževu funkcijo koristnosti lahko opišemo z enačbo $U(X, Y) = 24X^{1/2} + Y$.

- a) Izračunaj mejno stopnjo nadomestljivosti dobrine Y za dobrino X. (3)

Izračun:

Rešitev: $MRS_{Y/X} = 12X^{-1/2}$

- b) Izpelji potrošno- cenovno krivuljo za dobrino X, če je cena dobrine X 4, cena dobrine Y pa 1 denarno enoto. (4)

Slika:

Izračun:

Rešitev: $12X^{1/2} + Y = M$

13. Grafično prikaži primer podjetja, ki posluje v monopolistični konkurenci v kratkem in dolgem obdobju. (5)

Rešitev: knjiga str.217

14. Obkroži pravilne trditve. (5)

Giffenovo blago je:

- a) dobrina, pri kateri je pozitivni učinek substitucije večji od negativnega učinka dohodka;
- b) dobrina, ki spada med inferiorne dobrine;
- c) dobrina, katere Engelova krivulja ima negativni naklon;
- d) dobrina z negativno dohodkovno ločno elastičnostjo povpraševanja.

Rešitev: B, C, D

Temelji ekonomije 1

15. Funkcijo povpraševanja po sukancu lahko opišemo z enačbo $Q=100-8P$. V panogi je en sam proizvajalec, ki sledi načelu maksimizacije dobička in postavi ceno v višini 10 tolarjev na enoto sukanca.

a) Grafično prikaži kako proizvajalec določi ceno. (2)

Slika:

Rešitev: standardna slika za monopolista

b) Izračunaj velikost Lernerjevega indeksa za to podjetje. (3)

Izračun:

Rešitev: $L=0.25$

16. Ustrezno dopolni. (5)

Model popolne konkurence običajno opredelimo s štirimi predpostavkami:

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____

Rešitev: knjiga str. 152 in 153

17. S pomočjo ekonomske logike (in argumentov) razloži, zakaj imajo lastniki navadnih delnic glasovalno pravico, lastniki prednostnih delnic in obveznic pa ne. (5)

Rešitev: tema 8. poglavja

18. S pomočjo slike prikaži kaj se zgodi na trgu kapitalnih storitev, če se povečajo plače in prevlada učinek obsega produkcije. (5)

Rešitev: slika je na str.265